

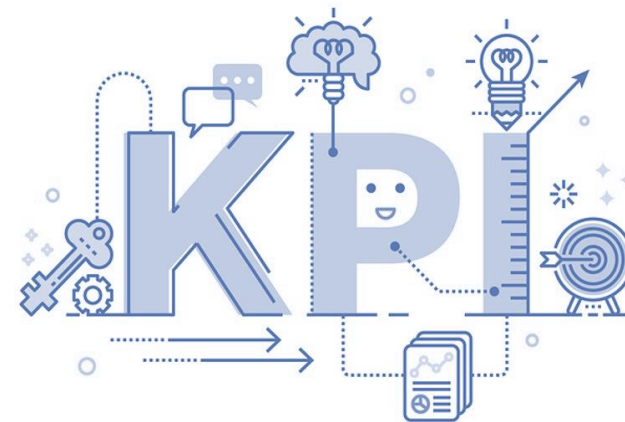
Verdienmodellen?!

minder kosten, meer markt en meer burger

Frank Verhoeven - Adviesbureau Boerenverstand

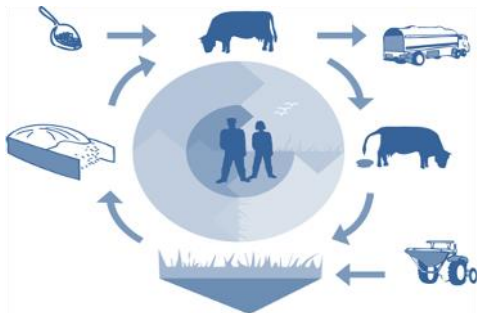

Platform
Natuurinclusieve
landbouw Gelderland

BOERENVERSTAND

Een adviesbureau met beide benen in de klei

Verdien (geen model)

Toekomst is geld

G R O O T
STEINFORT

Erik Smale - Boer

kroket van
eigen koe

Smale en Derk
Woestenenk houden
de lokale
voedselketen vitaal
met aardappelen uit
Laren en rundvlees
uit Joppe. „Hier
heb je vlees.
Maak er maar
kroketten
van.” ■ Regio 5

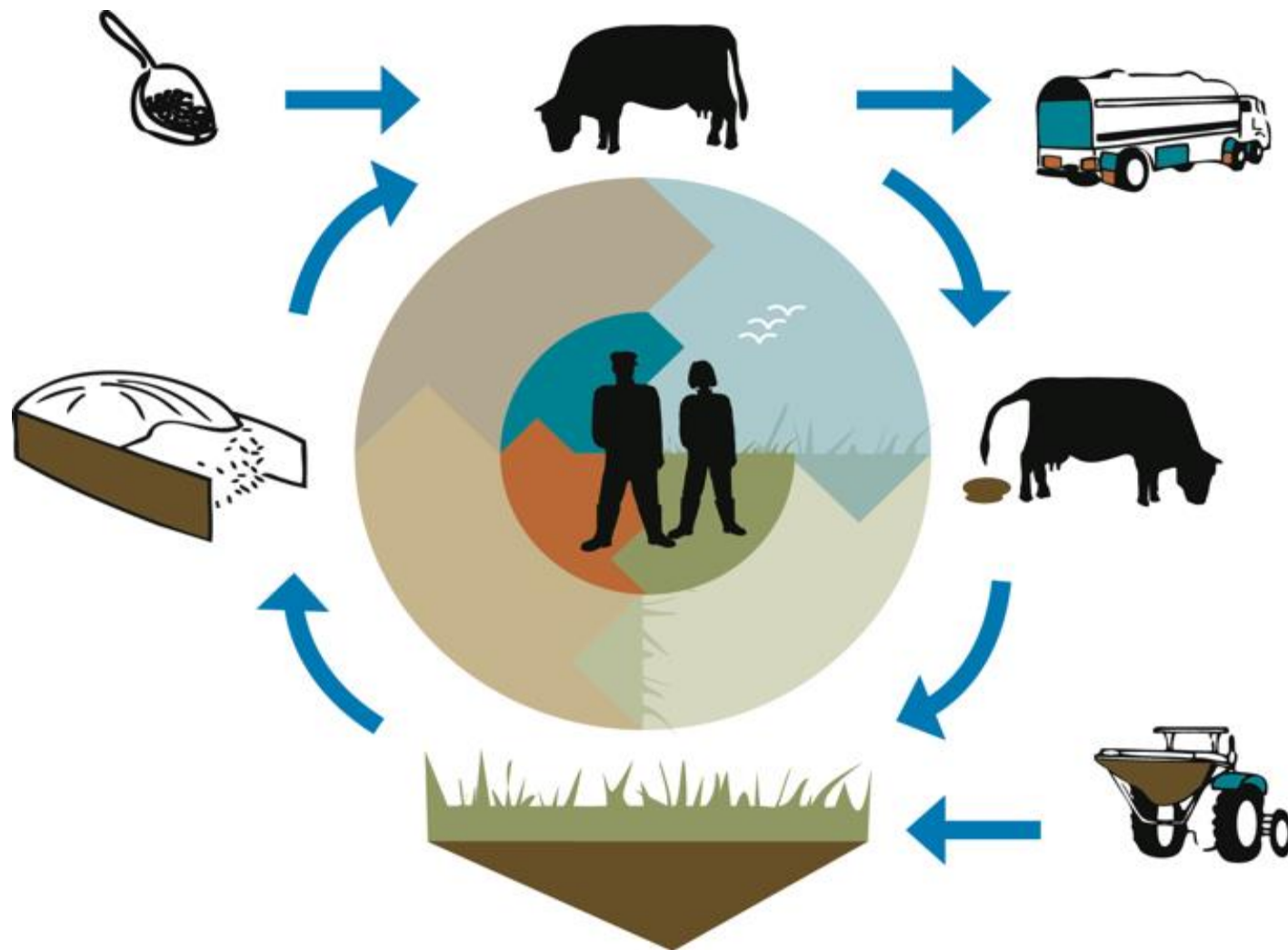

V A N

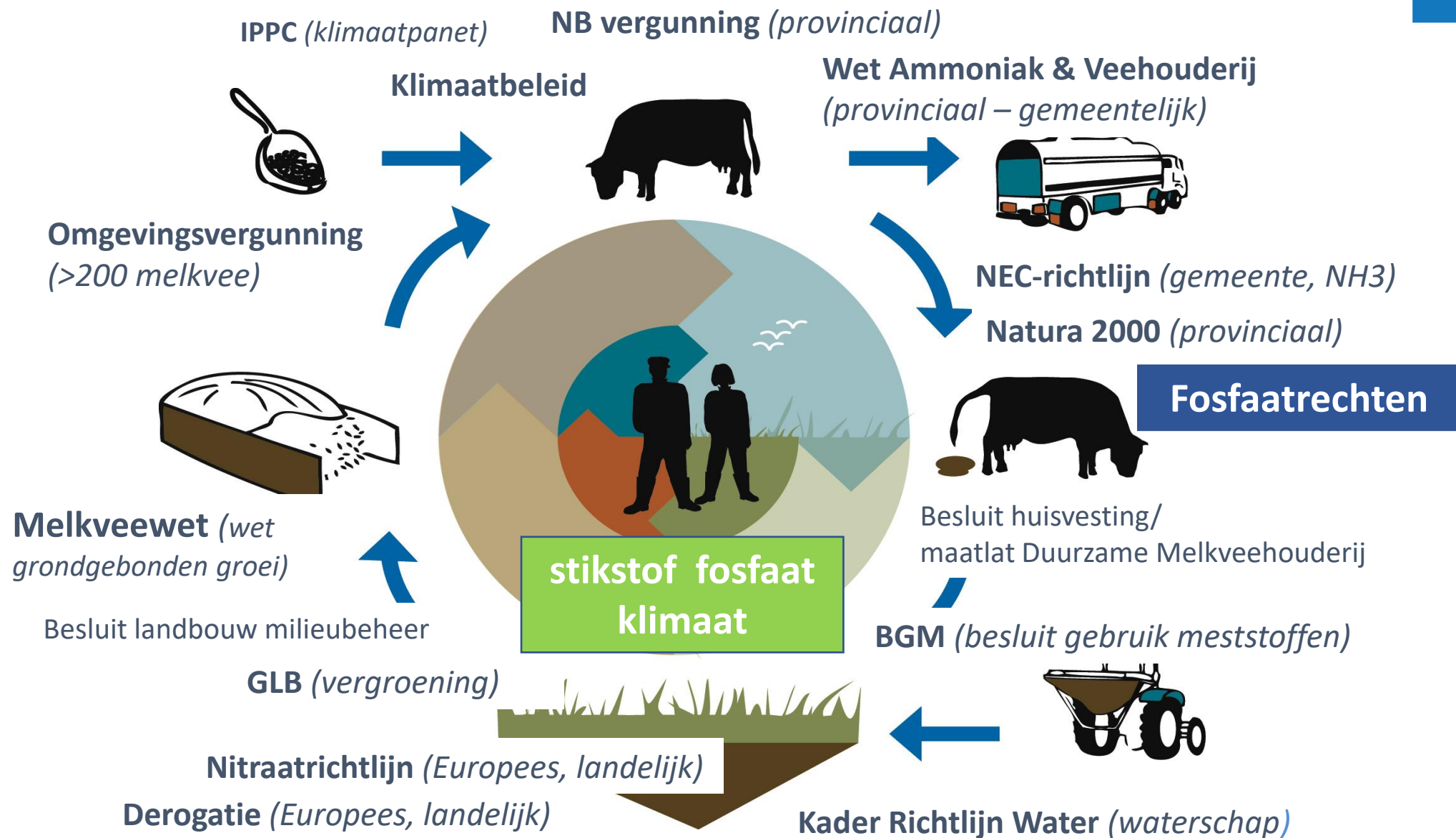

S M A L E

De bodem-plant-dier-mest kringloop

Stimuleert dit kringlooplandbouw?

Hoe scoren we duurzaamheid?

Minder afhankelijk van Oekraïne?

Minder broeikasgassen

Minder stikstofuitstoot

Geen ontbossing

Alleen voer wat de mens niet kan eten?

Korte keten

Zoveel mogelijk voer van eigen land

Energieverbruik
Energie opwekken

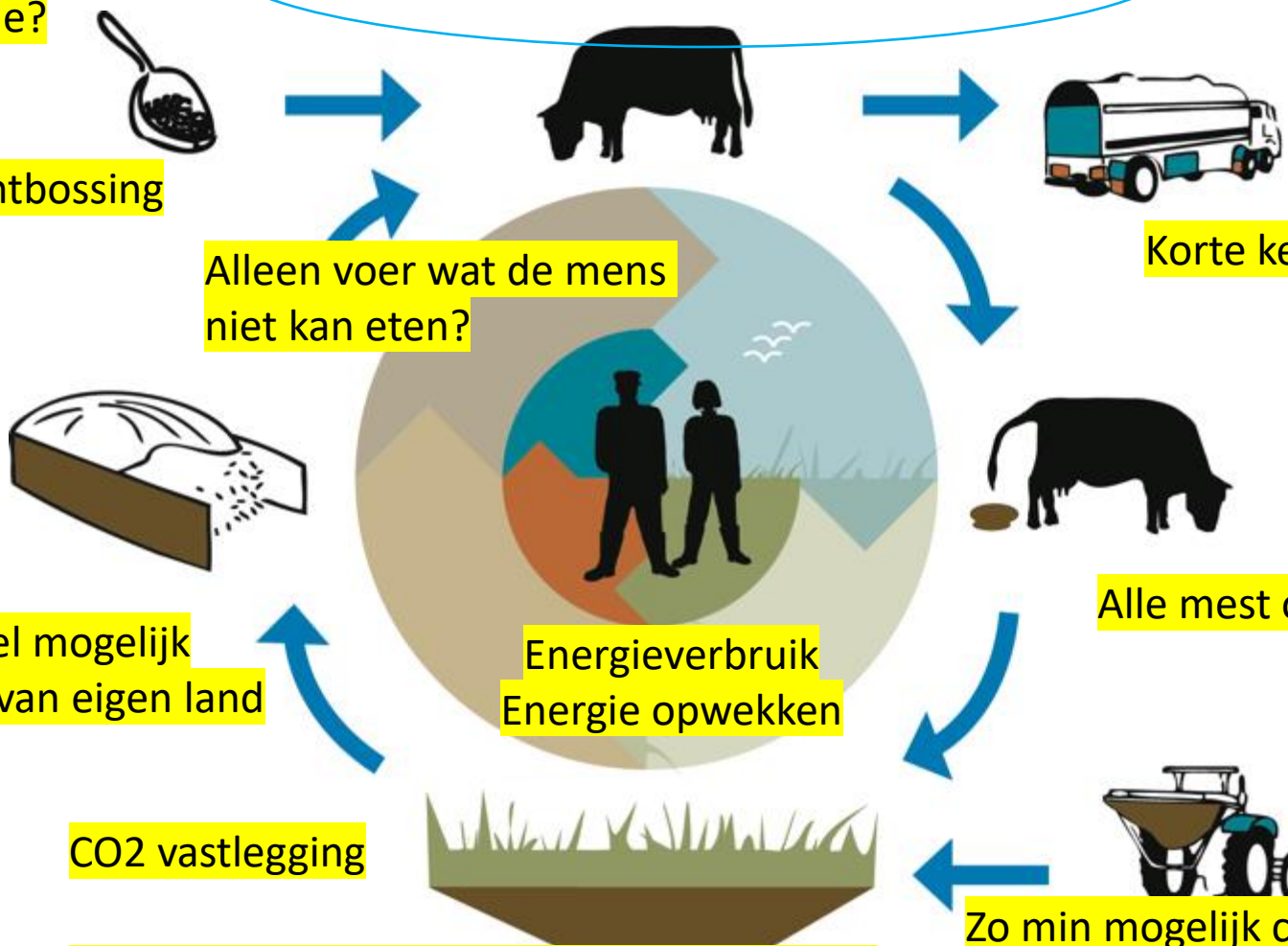
Alle mest op het eigen land

CO2 vastlegging

Behoud/bevorderen bodemvruchtbaarheid

Geen nitraat uitspoeling

Zo min mogelijk chemische kunstmest
Geen fosfaat-kunstmest

Hogere efficiëntie behalen

- 1^e slag efficiëntie verbetering levert meer geld op
- 2^e slag efficiëntie verbetering levert geld op
- 3^e slag efficiëntie verbetering levert?

Zodra dure high-tech om de hoek komt praten we over de 3^e slag, enkel zinnig als 1^e en 2^e zijn uitgevoerd

Kringloopboeren

Eigenzinnige boeren: halen meer uit minder!

Weinig aankoop van krachtvoer en kunstmest

Geen maximale producties, maar optimale

Mest is niet het probleem, maar kunstmest en krachtvoer

Laten andere, vooral low-tech, oplossingen zien

Ze stellen de bodem binnen hun bedrijf centraal

combineren succesvol milieu & economie!

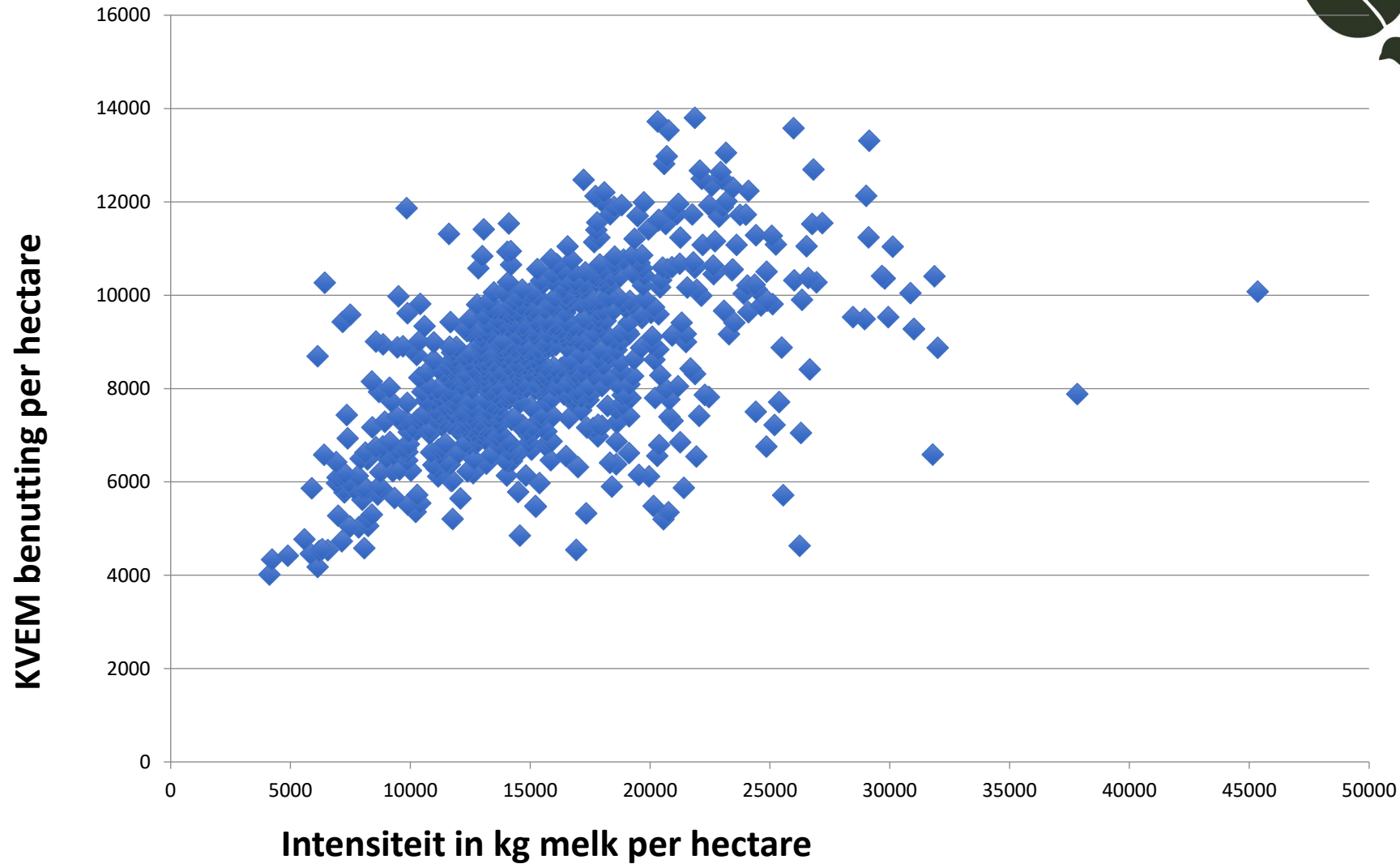

Vrij vertaald →

- Lage kosten
 - Waarom zit jij niet bij de top 20%
 - Is alles wat jij doet noodzakelijk?
 - Personeelskosten vaak te laag!
- Vakmanschap
 - Teel het voer dat enkel bijsturing nodig heeft
- Wees kritisch naar financiering/lease
 - Wees kritisch op 'beleids' investeringen
- Elk kwartaal een Liquiditeitsbegroting
 - Kasstroom inzicht is nog belangrijker bij extensiveren

KVEM-benutting per hectare

Sigarendoos van boer Hoeksma

Mineralenbalans in kg stikstof/ha

Krachtvoer	50
Kunstmest	200
- Melk + vlees	<u>60</u>
Overschot =	190

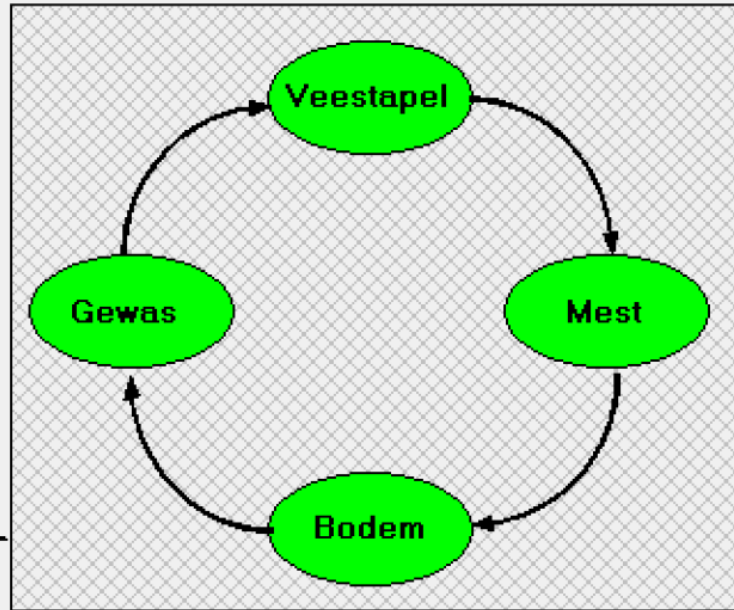
De stikstofkringloop

BEDRIJFSBALANS STIKSTOF (kg N/ha)

AANVOER 294	
111	krachtvoer
15	overig voer *
109	kunstmest
1	org. mest, strooisel **
0	mest intensieve tak
6	dieren
19	vlinderbloemigen
33	depositie
0	mineralisatie

MUTATIE 46	
2	krachtvoer
29	overig voer *
0	kunstmest
10	org. mest, strooisel
5	dieren

AFVOER 132	
81	melk
7	dieren
24	ruwvoer ***
19	org. mest, strooisel

OVERSCHOT 116	
46	N-ammoniak
4	N-lachgas
13	N ₂ ,NO _x ****
53	bodem *****

De zuivelketen gebruikt al langer KPI's

Tabel Duurzame ontwikkeling

van dit rekenvoorbeeld. Desalniettemin kan FrieslandCampina niet aansprakelijk worden gesteld voor de inhoud van de voorbeelden en voor de gevolgen van het gebruik daarvan.

Thema's	Indicatoren	Drempelwaarde (start toeslag)	Toeslagen	Topwaarde (maximale toeslag)	Totaal (bedragen per 100 kg melk)	Vul hieronder uw gegevens in:		
DIERGEZONDHEID EN -WELZIJN	Levensduur (jaren + maanden)	€0,00	5 jaar en 4 maanden	7 jaar en 2 maanden	€ 0,10	€ 0,03	5 jaren	
	Kalveropfok (KalfOK)	€0,00	70 punten	95 punten	€ 0,10	€ 0,00	11 maanden	
KLIMAAT	Broeikasgasuitstoot (gram CO ₂ -eq/kg melk)	€0,00	1.250 gr CO ₂ -eq	900 gr CO ₂ -eq	€ 1,50	€ 0,64	0 dagen	
	Stikstofbodembalans (kg N/ha)	€0,00	160 kg/ha	20 kg/ha	€ 0,10	€ 0,00	1 punten	
BIODIVERSITEIT	Ammoniakemissie (kg NH ₃ /ha)	€0,00	70 kg/ha	35 kg/ha	€ 0,10	€ 0,00	1100 gram CO ₂ e / kg melk	
	Eiwit van eigen land (% van totaal gebruik eiwit)	€0,00	45%	80%	€ 0,10	€ 0,06	200 kg N / ha	
	Blijvend grasland (% blijvend grasland)	€0,00	40%	100%	€ 0,10	€ 0,08	70 kg NH ₃ / ha	
	Natuur & Landschap (% totaal oppervlak)	€0,00	0%	40%	€ 0,10	€ 0,03	65% % van totaal eiwit	
WEIDEGANG	Weidegang	Deelweidegang € 0,40		Volledige weidegang € 1,30		€ 1,30 +	1100 gram CO ₂ e / kg melk	
						€ 2,14	200 kg N / ha	
OF		Vaste On the way to PlanetProof-toeslag €4,50 per 100 kilogram melk Minus coöperatieve inleg van €0,60 per 100 kilogram melk				Coöperatieve inleg: € 0,60 - Uw netto toeslag per 100 kg melk: € 1,54 Uw netto toeslag: € 15.402		70 kg NH ₃ / ha
								65% % van totaal eiwit
								90% % blijvend grasland
								10% % totaal oppervlak
								Volledig Weidegang? selecteer: Volledig/Deel/Geen
								Nee PlanetProof? selecteer: Ja/Nee
								1.000.000 kg melk (jaarvolume)

Boer blijven? Alles uit de kast!

ontheffingen

Meer verdienen aan je omgeving (de burger)
weidevogels, meer biodiversiteit, schoner water, CO2-vastlegging, landschap

stapeling beloningen

kavelruil

Meer verdienen via het product (de consument)
concepten, korte-ketens, streek, niches

Basis = meer marge door meer vakmanschap!

Kringlooplandbouw = betere bodems, minder kunstmest, minder stikstof, beter voer winnen, minder krachtvoer, gezondere dieren, enz.

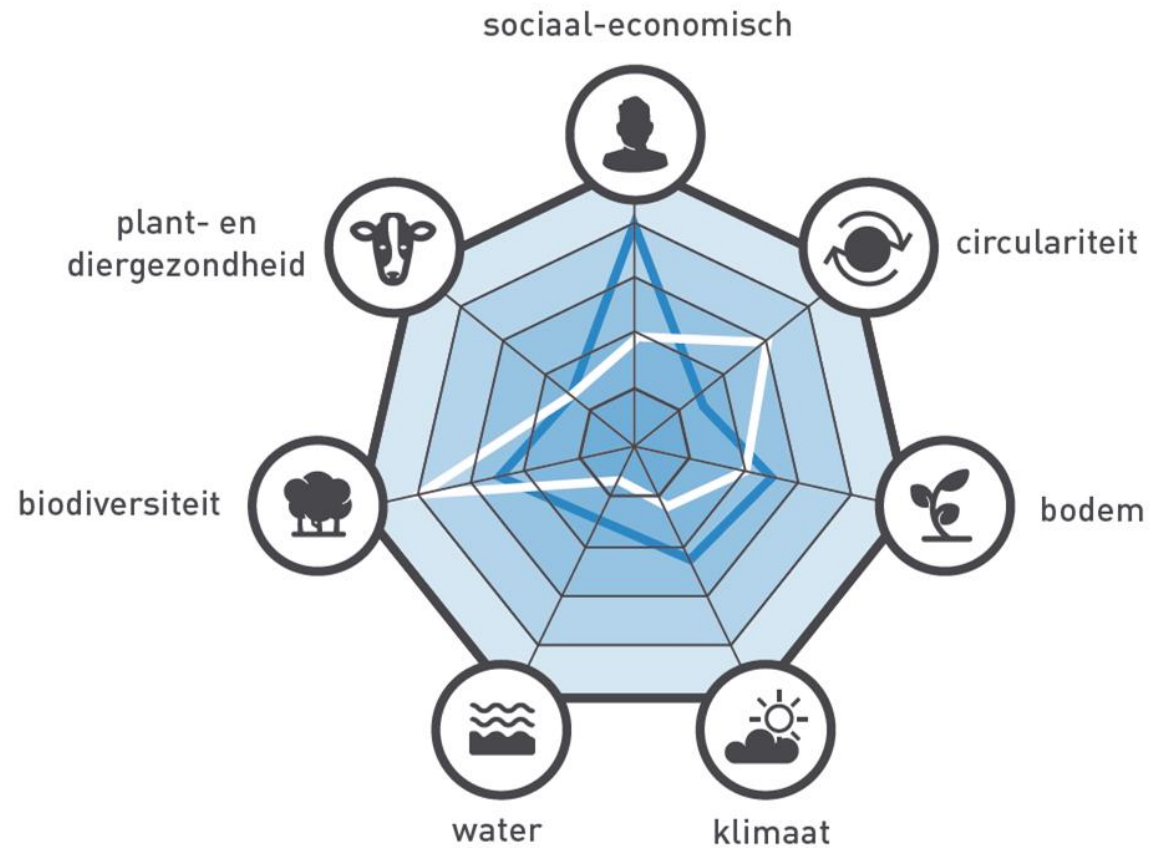
Studiegroepen /workshops/lezingen

Duurzaam?

KPI's duurzame landbouw

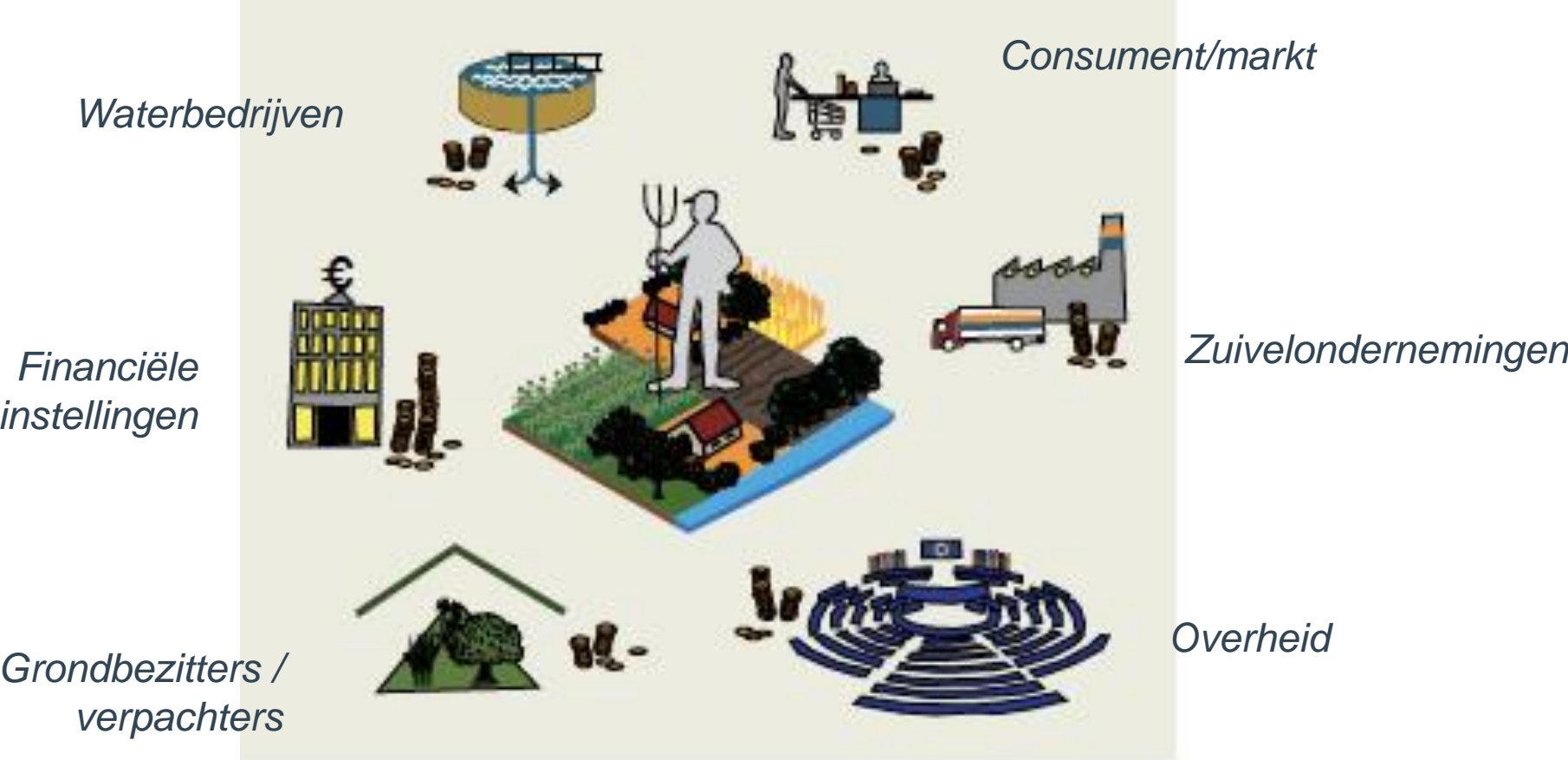

Gemiddelde score

Bedrijfsscore

Stapeling van waardering/beloningen

Naar een gemeenschappelijke taal

inside™

+ SECTOR-KPI's

+ REGIO-KPI's

≡ provincie
Gelderland

Frans Keurentjes (links) van Friesland Campina, Carin van Huët (tweede van links) van Rabobank en gedeputeerde Henk Jumelet (midden) van Drenthe presenteerden in Veenhuizen een pakket beloningsmaatregelen voor duurzame melkveehouders. FOTO MARCEL JURIAN DE JONG

Kassa rinkelt voor duurzame Drentse boer

AAN DIRK VAN DER MEULEN

VEENHUIZEN Van alle kanten worden duurzame melkveehouders financieel beloond. Vooral in Drenthe rinkelt de kassa voor de voorlopers

‘Er ontstaat een stapeling van beloningen’

le tienduizenden euro's. Dat is serieus geld.”

Zo kan iedere melkveehouder bij FrieslandCampina een plus verdienen van 1,75 cent op de melkprijs (nu 36,5 cent per kilo melk) als hij zijn koeien weidt en hoog scoort bij de

Duurzaam presterende melkveehouders Drenthe

Onderwerp	Doelstelling/streefwaarden	Subsidiebedrag per jaar
<u>Fosfaat</u>	<u>P2O5-bodemoverschot/ha voldoet aan < 0 kg/ha</u>	<u>€ 500,--</u>
<u>Stikstof</u>	<u>N-bodemoverschot/ha voldoet aan <125 kg/ha; of</u> <u>N-bodemoverschot/ha voldoet aan <75 kg/ha</u> <u>(veengrond)*; of</u>	<u>€ 500,--</u>
	<u>Reductie >25 kg/ha t.o.v. jaar ervoor</u>	
<u>Ammoniak</u>	<u>Kg NH3/ha voldoet aan <50 kg/ha; of</u> <u>Kg NH3/ha voldoet aan reductie >5 kg/ha t.o.v. jaar</u> <u>ervoor</u>	<u>€ 500,--</u>
<u>Klimaat</u>	<u>g CO2E/kg melk voldoet aan <1300 g/kg melk*; of</u> <u>g CO2E/kg melk voldoet aan reductie >100 g/kg melk</u>	<u>€ 500,--</u>
<u>Weidegang</u>	<u>Voldoet aan weidegang van minimaal 120</u> <u>dagen/minimaal 6 uur per dag</u>	<u>€ 500,--</u>
<u>Totaal</u>	<u>Maximaal subsidiebedrag per jaar</u>	<u>€ 2.500,--</u>

- Het effect van mineralisatie wordt niet meegenomen in uitstoot. De ingevoerde waarde voor stikstof en klimaat wordt met de emissiefactor per % veengrond verlaagd.

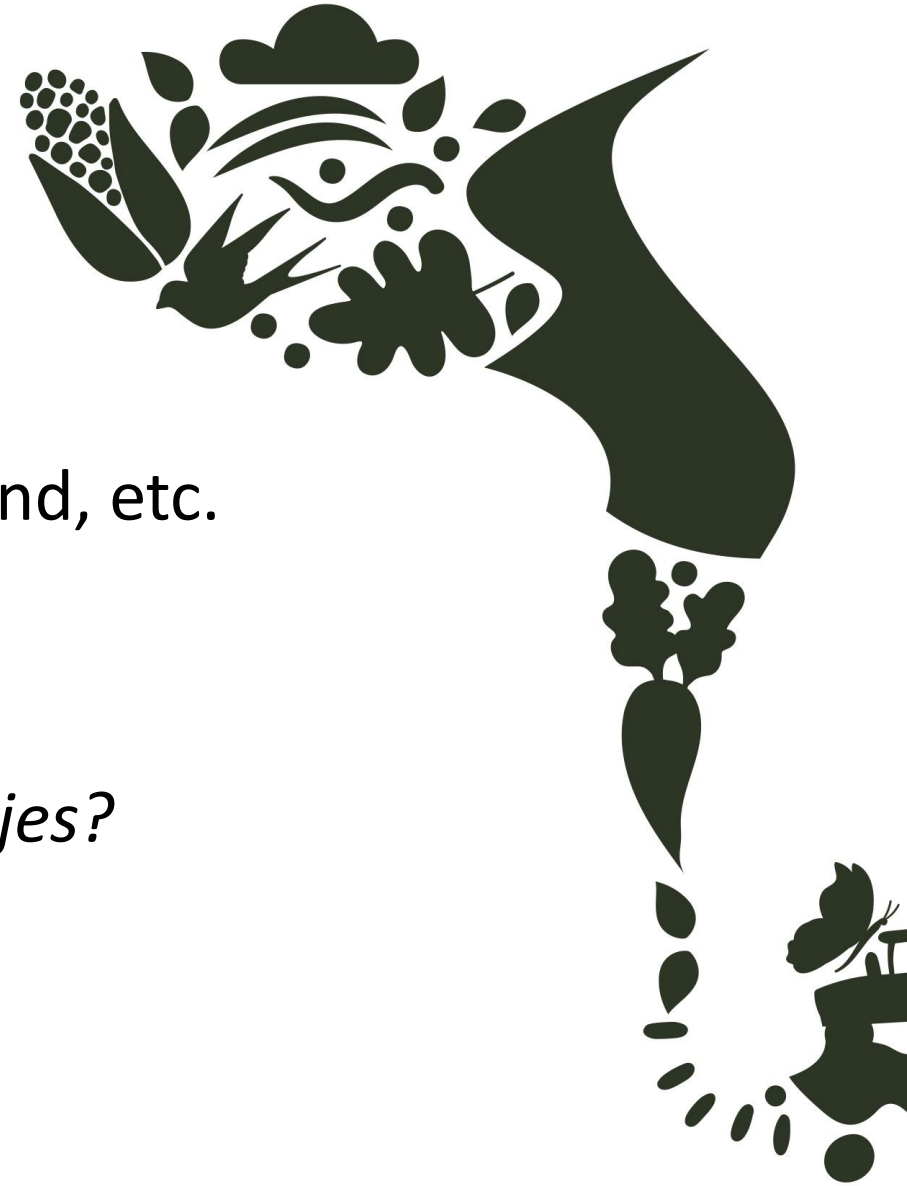

Stapeling!

Wie komt er nog niet over de brug?

- Provincie Utrecht, Overijssel, Limburg, Gelderland, etc.
- Waterschappen
- Gemeente's
- Banken *Kan Alex ook beleid leveren naast praatjes?*
- Den Haag wil van alles?

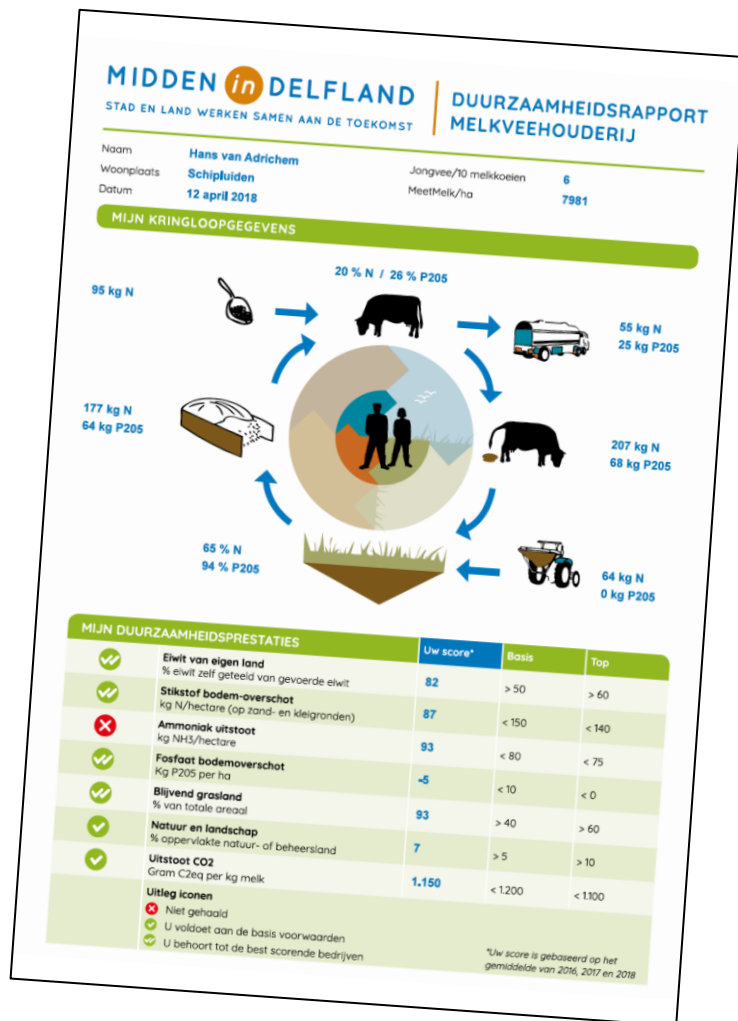
Kosten van extensiveren?

- Niet alleen meer grond of minder koeien
- Meer van eigenland betekent
 - Meer voeropslag
 - Flexibelere voeropslag → sturen in rantsoen
 - Voervoorraad is liquiditeit maar betaalt geen rekening
 - Oogstrisico geeft extra impact

Gemeente Midden-Delfland

punten Zilver x € 150

punten Goud x € 200

Punten Platina x € 250

-----+

Totale beloning (max 1250)

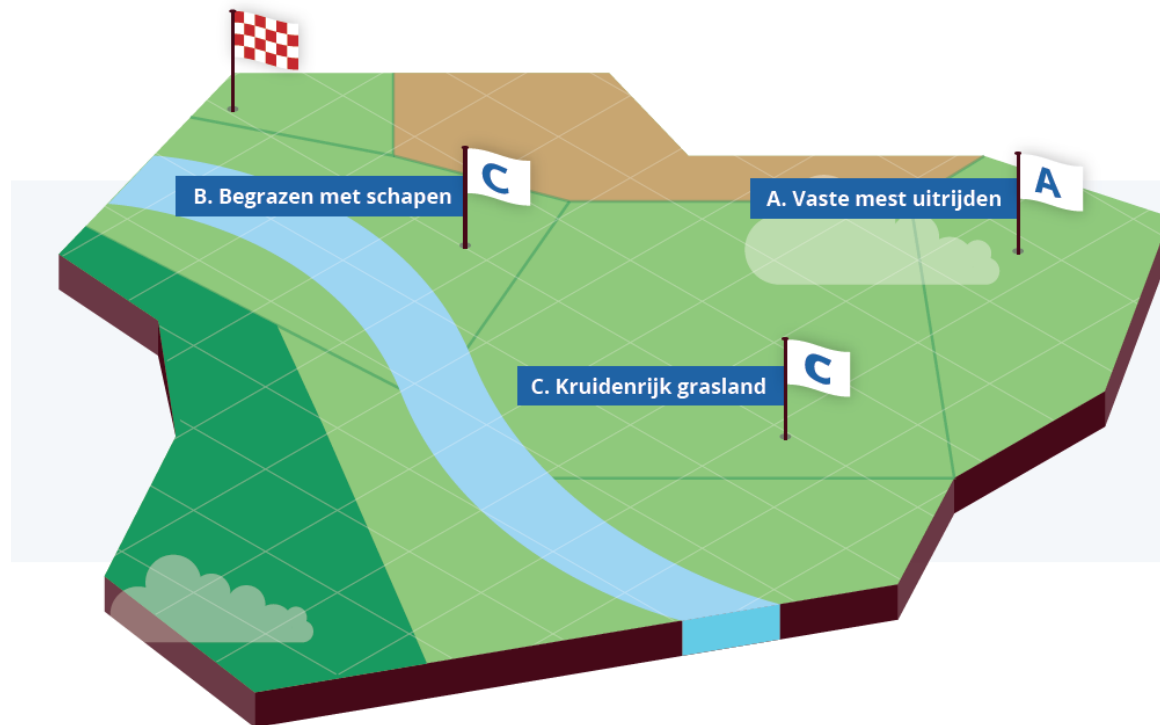
De kringloopwijzer is verplicht geworden voor elke melkveehouder in Nederland. We kunnen daarom alleen belonen voor bovenwettelijke inspanningen.

Duurzame gronduitgifte

Brabant Water

Voor de continuïteit van de drinkwatervoorziening werkt Brabant Water samen met haar partners aan een duurzaam beheer van landbouwgronden. We nemen onze verantwoordelijkheid en willen onze pachters maximaal ondersteunen bij het sluiten van kringlopen en meer natuurinclusief boeren. De basisvoorwaarden zijn daarom geen kunstmest en geen bestrijdingsmiddelen. Hoe meer maatregelen en hoe zwaarder de maatregelen, hoe lager de pachtprijs. De contractduur is minimaal 3 jaar. Indien u voldoende maatregelen heeft genomen voor een korting van tenminste €300,- in het derde jaar, wordt het contract met 6 jaar verlengd.

Beloningstabel

	Korting /ha/maatregel
Basis voorwaarden (verplicht) - Geen kunstmest - Geen chemische bestrijdingsmiddelen	100 €/ha
Keuzemaatregelen A (zwaar)	150 €/ha
Keuzemaatregelen B (Middel)	100 €/ha
Keuzemaatregelen C (Licht)	50 €/ha
Keuzemaatregelen D (Maatwerkoplossingen)	ntb
Extra korting bij certificaten (Planet Proof, SKAL)	75 €/ha

Maximaal €400,- korting uit de keuzemaatregelen en niet meer dan vier C maatregelen

Rekenvoorbeeld

	Aantal gekozen maatregel		Korting /maatregel		
Bruto pachtprijs					€1.300
Basis voorwaarden					€ 100 -/-
A Maatregelen	1 (Bemesten met vaste mest)	x	150 €/ha	=	€ 150 -/-
B Maatregelen	1 (Begrazen met schapen)	x	100 €/ha	=	€ 100
C Maatregelen	1 (Blijvend grasland & kruidenrijk mengsel)	x	50 €/ha	=	€ 50 -/-
D Maatregelen	0	x	ntb	=	-
Extra korting bij certificaten	1 (Planet Proof)	x	75 €/ha	=	€ 75 -/-
Netto pachtprijs					€ 875 *

*Laagst mogelijke pachtprijs: € 825,-

Benieuwd naar alle maatregelen en certificaten?
Zie pagina 2.

Opschaling in gebieden

3 duidelijk onderscheidende gebieden en voorlopig 3 sectoren: melkvee, akkerbouw en fruitteelt

Basis set KPI's ivm stapeling beloningen/waardering

Discussie in alle gebieden / deelgebieden (zo dicht mogelijk bij de boer en bij regionale stakeholders) en over de wegingsfactoren per gebied. Ofwel in Veluwe moet misschien NH3 veel zwaarder wegen dan N bodemoverschot, etc. etc. Feitelijk zijn de belonende partijen aan zet om daar een oordeel over te geven (ofwel: wanneer en waarvoor wil men belonen?)

Boer blijven

- Lol hebben in wat je doet!
- Is 2^e tak/verbreding noodzakelijk?
 - Herstructureer of stop dan met de 1^e tak..
- Feit is: de maatschappij verandert en blijft dat doen
 - Maar de trend is al jaren duidelijk
- Probeer de regie te behouden
 - Planet Proof?
 - GLB?

